

La place particulière du *baal techouva* (le repentant)

תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף צט עמוד א

דאמר רבי אבהו: מקום שבעלי תשובה עומדין - צדיקים גמורים אינם עומדין, שנאמר: - (ישעיהו נ"ז) שלום שלום לרחוק ולקרוב. לרחוק ברישא והדר לקרוב ורבי יוחנן אמר: מאי רחוק - שהיה רחוק מדבר עבירה מעיקרא, ומאי קרוב - שהיה קרוב לדבר עבירה ונתרחק ממנו השתא.

□ רש"י מסכת סנהדרין דף צט עמוד א

ברישא לרחוק - שנתרחק מן הקדוש ברוך הוא ואחר כך שב אליו בתשובה, והדר שלום לקרוב מעיקרא צדיק גמור, דגדול כחן של בעלי תשובה.

רמב"ם הלכות תשובה פרק ז הלכה ד

ואל ידמה אדם בעל תשובה שהוא מרוחק ממעלת הצדיקים מפני העונות והחטאות שעשה, אין הדבר כן אלא אהוב ונחמד הוא לפני הבורא כאילו לא חטא מעולם, ולא עוד אלא ששכרו הרבה שהרי טעם טעם החטא ופירש ממנו וכבש יצרו, אמרו חכמים מקום שבעלי תשובה עומדין אין צדיקים גמורין יכולין לעמוד בו, כלומר מעלתן גדולה ממעלת אלו שלא חטאו מעולם מפני שהן כובשים יצרם יותר מהם.

Talmud Bavli, traité Sanhedrin, page 99A

Rabbi Abahou enseigne : là où les repentants se tiennent, les justes parfaits ne peuvent s'y tenir, comme il est dit : «*Paix, paix, pour celui qui s'est éloigné comme pour celui qui est proche*» (Isaïe, 57; 19). **Celui qui s'est éloigné est cité devant** celui qui est proche. Rabbi Yokhanan, quant à lui, explique (ce verset) : que veut dire «*loin*» ici ? Celui qui est s'est toujours éloigné de la faute; «*proche*» ? Celui qui s'en était approché auparavant, et qui en est revenu.

■ Commentaire de Rachi

Celui qui s'est éloigné est cité devant : celui qui s'est éloigné du Saint béni soit-Il et qui s'est repenti par la suite est cité devant celui qui a toujours été proche de Dieu, le juste parfait. De là nous voyons la force du repentant.

Michné Torah, lois sur le repentir, chapitre 7, loi 4

Le repentant ne doit pas penser qu'il est loin de la grandeur des justes à causes des fautes qu'il a commises. Bien au contraire, il est aimé par le Créateur, comme s'il n'avait jamais fauté. Sa récompense est importante, car il a goûté à la faute et il s'en est éloigné en maîtrisant son mauvais penchant. Les sages enseignent : «Là où les repentants se tiennent, les justes parfaits ne peuvent s'y tenir», c'est-à-dire que leur niveau spirituel est bien plus important que ceux qui n'ont jamais fauté, car ils ont dû combattre leurs passions plus que les justes parfaits.

Source : traduction d'Aaron Laskar

Le nom d'Amalek : entre suppression et souvenir

דברים פרק כה

(יז) זְכוֹר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לְךָ עַמְלֵק בְּדַרְכְּךָ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם:

(יח) אֲשֶׁר קָרַךְ בְּדַרְכְּךָ וַיִּזְנֹב בְּךָ כָּל הַנְּחָשָׁלִים אֲחֵרֶיךָ וְאֵתָה עָרַף וַיַּגֵּעַ וְלֹא יָרָא אֶל הַיָּם:

(יט) וְהָיָה בְּהַגִּיחַ יָקוּ וְקָ אֶל הַיָּד לְךָ מִכָּל אֲיִבֶיךָ מִסָּבִיב בְּאַרְצֵי אֲשֶׁר יָקוּ וְקָ אֶל הַיָּד גִּתוֹ לְךָ נִחְלָה לְרִשְׁתָּהּ תִּמְחָה אֶת זְכָר עַמְלֵק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם לֹא תִשְׁכַּח:

□ רמב"ן דברים פרק כה פסוק יז

זכור את אשר עשה לך עמלק - בספרי (תצא קסו), זכור את אשר עשה לך עמלק, בפה. לא תשכח, בלב. (...) והנכון בעיני שהוא לומר שלא תשכח מה שעשה לנו עמלק עד שנמחה את שמו מתחת השמים, ונספר זה לבנינו ולדורותינו לומר להם כך עשה לנו הרשע, ולכך נצטוינו למחות את שמו.

Josué contre Amalek, Nicolas Poussin, (1625, St Petersburg)

Deutéronome, chapitre 25

17) **Souviens-toi de ce que t'a fait Amalek** sur le chemin, à votre sortie d'Egypte.

18) Il te rencontra en chemin, démembra tous les gens affaiblis sur tes arrières ; toi, tu étais las et épuisé, et lui ne craignait pas Dieu.

19) Ce sera lorsque le Seigneur ton Dieu t'aura donné le repos de tous tes ennemis alentour, dans le pays que le Seigneur ton Dieu te donne en héritage pour l'occuper, tu effaceras le souvenir d'Amalek de dessous les cieux, ne l'oublie point.

▪ Commentaire de Nahmanide sur le verset 17

Souviens-toi de ce que t'a fait Amalek : Le Sifri explique : «*Souviens-toi de ce que t'a fait Amalek*», dans ta bouche, «*ne l'oublie point*» dans ton cœur. (...) Et ce qui est juste à mes yeux est que l'on ne doit pas oublier ce que nous a fait Amalek, jusqu'à que son nom soit effacé. Ceci doit être gravé dans nos cœur, et pour nos générations afin qu'elles sachent ce que nous a fait ce mécréant, et que c'est pour cela qu'il nous a été ordonné de détruire son nom.

Sources : traduction d'Aaron Laskar
traduction du Rabbinate français